

İsm-i azam nedir, Kur'anla arasında nasıl bir ilişki vardır?

İsm-i azam, “*en büyük isim*” demektir. Hz. Peygamber (asm) en büyük peygamber olarak ism-i azama mazhar olduğu gibi, Kur'an dahi bütün ilahi kitaplar içinde en mümtaz olmasıyla hem ism-i azama, hem de bütün ilahi isimlerin azami tecellilerine mazhar olmuştur. Bundan dolayı Kur'an, “bütün âlemlerin Rabbi” itibarıyla Allah'ın kelâmıdır. Hem insana bakar, hem cinne... Hem dünyaya bakar, hem ahirete...

Onun bu özelliği, Hz. Peygamber (asm)'e gelen vahyin en üst mertebede olmasındandır. Mesela, veli bir zata gelen ilham, o veliye has özel bir bilgi ihtiva eder. Hz. Peygambere gelen Kur'an ise, O'na has bir bilgi olarak gelmemiş, bütün âlemlere duyurulmuştur. (bk. *Eren, Kur'an'da Gayb Bilgisi, s. 120-123*)

İlâhî, müteal bir haberleşme mekanizması olan vahiy, onu teşkil eden birtakım unsurlardan müteşekkildir. Şu ayet, bu unsurları toplu halde bünyesinde taşımaktadır:

“Şüphesiz bu Kur'an, Âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir. İnsanları uyaran bir peygamber olman için onu, apaçık bir Arapça lisan ile senin kalbine Emin Ruh (Cebrail) getirdi.”(*Şuara, 26/192-195*)

Ayetten hareketle, bu unsurları şöyle sıralayabiliriz:

1. *Kur'an, Âlemlerin Rabbinin kelâmıdır.*
2. *Onu peygambere getiren melek, Hz. Cebrail'dir.*
3. *Vahyin iniş yeri, Hz. Peygamberin kalbidir.*
4. *Gelen vahiy, Hz. Peygamberin lisanı üzere gelmiştir.*
5. *Hz. Peygamber, gelen vahiyle insanları uyarmakla görevlidir.*

Bu beş unsurdan konumuzla ilgili olan 1. ve 5. maddeleri kısaca açıklamakta fayda görüyoruz:

1. Allah'ın kelâmı olma vasfı, sadece Kur'an'a has bir özellik değildir. Fakat bu kitaplar içinde Kur'an'ın apayrı bir yeri vardır. Zira Kur'an, belli bir devir ve belli bir topluluk için değil, bütün devirler ve bütün insanlar için gönderilmiştir. İşte bu

---

noktadan Kur'an, "**Âlemlerin Rabbi**" ünvanıyla Allah'ın kelâmıdır.

Ayrıca, veli veya mistik bir kişi, kendi kalp aynasıyla ilhama mazhar olabilir. Fakat bu ilham hususîdir. Kendisinin özel hayatıyla ilgilidir. Onun geleceğine bakan cüz'î bir olayla alakalıdır. Bu konumda olan bir insan, "*Kalbim Rabbimin ilhamına mazhardır.*" diyebilir. Fakat "*Kalbim Âlemlerin Rabbından ilhama mazhardır.*" diyemez.(Nursî, *Sözler, İst. Sözler Yayınevi 1987. s. 121*) Çünkü ilahî lütuf, o kişiye ona özgü bir tecelli ile tecelli etmiş, ulaşmıştır. Kur'an ise, Rasulullah'ın kalbine bütün insanlığı ilgilendiren meseleleri halletmek için inmiştir. Bu noktadan dahi, "**Kur'an Âlemlerin Rabbinin kelâmıdır.**"

5. Gelen vahiy, Hz. Peygamber (asm)'e özel bir marifet ve bilgi olarak kalması için gönderilmiş olmayıp, insanlığa ulaştırması için gönderilmiştir. Hz. Cebrail (as), bu mesajın peygambere gelişinde bir elçi olduğu gibi, Hz. Peygamber (asm) de, insanlığa ulaşmasında bir elçi (mübelliğ)'dir.

Buna karşılık kalbine ilham gelen bir veli ise, tebliğle görevli değildir. Hatta kalbine gelen ilhamı söylemesi, gurur alameti kabul edileceğinden, çoğu kere söylememesi daha uygun olur. Bu durum, vahiyle ilham arasındaki mühim farklardan birini teşkil etmektedir.